

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ., ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ ਜ.ਜ. ਸਾਹਮਣੇ

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਕਮਾਂਡੈਂਟ, ਪੀ.ਏ.ਪੀ., ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦੇਹ।

1963 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2061.

23 ਦਸੰਬਰ 1966

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)-ਅਨੁਛੇਦ 311(2)-ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ-ਕੀ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਲਈ।

ਵਾਚਿਆ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਹੈਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਹੈਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਹੈਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਘਟਾ ਕੇ ਜਾਂ ਸਮਾਂ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਕਦਮ ਘਟਾ ਕੇ, ਉਹ ਹੈਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਦਾ।

8 ਦਸੰਬਰ, 1965 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ 23 ਦਸੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪੀ.ਸੀ. ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

641

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਾਂਡੈਂਟ, ਪੀ.ਏ.ਪੀ., ਜਲੰਧਰ ਆਦਿ। (ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ. ਜੇ.)

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਮਿਤੀ 3 ਸਤੰਬਰ, 1960 ਕ੍ਰਮਵਾਰ 3 ਜੂਨ, 1961 ਅਤੇ 8 ਮਈ, 1962 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਬਹਾਦੁਰ ਸਿੰਘ, ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਅਬਨਾਸ਼ਾ ਸਿੰਘ, ਵਕੀਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਫੁਲ ਬੈਚ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੇ.-ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227 ਅਧੀਨ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਆਰਮਡ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਪੁਲਿਸ ਹੈ। ਫਰਵਰੀ, 1960 ਨੂੰ, ਉਹ ਸਤਲੁਜ ਪੁਲ (ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ) ਗਾਰਡ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਦੁਪਹਿਰ 1.20 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਹ ਸਬਜ਼ੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪੁਲ ਤੋਂ ਫਿਲੋਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ। ਫਿਲੋਰ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹ ਜਲੰਧਰ ਛਾਉਣੀ ਸਥਿਤ ਪੰਜਾਬ ਆਰਮਡ ਪੁਲਿਸ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਦੁਪਹਿਰ 2.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਅਤੇ ਪੇਸਟਿੰਗ ਕਲਰਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਉਸਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਕਰੀਬ 3.45 ਵਜੇ ਉਹ ਸਤਲੁਜ ਪੁਲ 'ਤੇ ਪਰਤਿਆ, ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਝੂਠੀ ਐਂਟਰੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਵ ਫਿਲੋਰ ਤੋਂ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਾਏ। 3 ਸਤੰਬਰ, 1960 ਨੂੰ, ਜਲੰਧਰ ਛਾਉਣੀ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਆਰਮਡ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਨੇ, ਇਹਨਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ 66 ਤੋਂ ਰੁ. 60 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੱਧੇ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਭੱਤੇ ਲੈਣੇ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿਭਾਗੀ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸੇਧ ਅਸਫਲ ਰਹੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਫਿਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ, ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਜ਼ਾ ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਜ਼ਬਤੀ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਮਾਣਯੋਗ ਭਰਾ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਜੇ., ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ

ਆਇਆ। ਜੇ. 8 ਦਸੰਬਰ 1965 ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

642

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 1

ਰਘੂਨਾਥ ਸਾਬੋਤਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1) ਅਤੇ ਰੂਪਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ (2) ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ-ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਉਪ-ਅਨੁਛੇਦ (2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ, ਅਤੇ ਬਦਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (3) ਅਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ 1960 ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 83, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 1 ਜਨਵਰੀ, 1961 ਨੂੰ ਖੇਸਲਾ ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਦੁਲਤ ਜੇ. ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ, ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ, 1934, ਭਾਗ II, ਅਧਿਆਇ XVI, ਨਿਯਮ 16.1 ਵਿਭਾਗੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 2 'ਤੇ 'ਕਟੌਤੀ' ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੰਬਰ 3 'ਤੇ ਵਾਧਾ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਵਾਧੇ ਲਈ ਸੇਵਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 16.4 (1) "ਕਟੌਤੀ" ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ

"16.4(1) ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ (ਏ) ਇੱਕ ਹੇਠਲੇ ਰੈਂਕ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਸਮਾਂ-ਸਕੇਲ 'ਤੇ ਸਾਰਜੈਂਟ ਅਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ); (ਬੀ) ਇੱਕ ਰੈਂਕ ਦੇ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਤੋਂ ਸਮਾਂ-ਸਕੇਲ ਤੱਕ ਉਸੇ ਰੈਂਕ ਦਾ; (ਸੀ) ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡਡ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੇ ਗ੍ਰੇਡ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੇ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਇਸ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਤੱਕ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਟਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ-ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਤੱਕ ਉਹ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਚ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਤੋਂ, ਉਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੇਵਾ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ। ਰੈਂਕ ਦਾ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇਹ ਕੇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (ਏ), ਅਤੇ (ਬੀ) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੇਣੀ (c) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਗ੍ਰੇਡਡ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ। ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਗ੍ਰੇਡ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਮਾਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ 'ਤੇ

ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (c) ਮੂਲ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗ੍ਰੇਡ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸਕੇਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ

(1) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1954) ਕਟਕ 684.

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਉੜੀਸਾ 167.

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1958 ਰਾਜ. 239.

643

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਾਂਡੈਂਟ, ਪੀ.ਏ.ਪੀ., ਜਲੰਧਰ ਆਦਿ। (ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ. ਜੇ.)

ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਰੈਂਕ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੀ, ਅਤੇ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰੈਂਕ ਦੇ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਾਕ-ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ-ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ- ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਉਹੀ ਸਮਾਂ-ਸਕੇਲ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਸਮਾਂ-ਸਕੇਲ ਗ੍ਰੇਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹੇਠਲੇ ਸਮਾਂ-ਸਕੇਲ ਗ੍ਰੇਡ ਤੱਕ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1934, ਖੰਡ 1 ਦੇ ਚੈਪਟਰ x ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 10.88, (6) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੇਵਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੇਵਾ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਆਰਡਰ ਬੁੱਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ।" ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕਦਮ ਘੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ 6 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਗ੍ਰੇਡ ਦੇ ਸਮੇਂ-ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਟਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ (ਏ) ਉਸਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋ ਕਦਮ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸਮੇਂ-ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕਦਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਨਿਯਮ 16.4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਸੀ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਕਟੌਤੀ' ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ, ਵਾਧੇ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੇਵਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 16.5 ਅਤੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 2) ਉਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ "ਵਧਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੇਵਾ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਬਤ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ - ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੇਵਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸਥਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ, ਜੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;" ਇਸ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 16.1 ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਟੌਤੀ ਉਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨਿਯਮ 16.4(1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਪੱਖ ਦੀ ਦਲੀਲ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (4) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦਿ ਫੈਸਲੇ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ

(4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1958 ਐੱਸ.ਸੀ 36

644

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 1

ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਕੇਸ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਹਨ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਹਨ। ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 45 'ਤੇ, ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ 1930 ਦੇ ਨਿਯਮ 40, ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ, ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਹਨ। , ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹਨ- (iii) ਇੱਕ ਹੇਠਲੇ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਸਮਾਂ-ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਕਮੀ, ਜਾਂ ਸਮਾਂ-ਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੇਠਲੇ ਪੜਾਅ ਤੱਕ, (vi) ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ। ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। (viii) ਤਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਜੋ ਕਿ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਨੈਕਰੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸੀ, "ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾਂ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। , ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ 1930 ਵਰਗੀਕਰਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 55 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਤੱਥ ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਯਮ 49 ਵਿੱਚ ਗਿਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ

ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿਚ ਕਮੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵੱਡੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ 311 ਧਾਰਾ 310 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁਣ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਅਤੇ ਖੇਮ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (5) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਉਪ-ਲੇਖ ਵਿੱਚ 'ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ, ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਏ ਹਨ। 2) ਆਰਟੀਕਲ 311 ਦੇ, ਅਤੇ ਸਮੀਕਰਨ 'ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ' ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ (iii) ਵਾਂਗ ਹੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, "ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੇਠਲੇ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਸਮਾਂ-ਸਕੇਲ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਹੇਠਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਸਕੇਲ", ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਮੇਂ-ਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕਦਮ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮ 16.4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ '(c) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ ਵਿਚ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਧਾਰਨ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(5) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1958 ਐੱਸ.ਸੀ. 300

645

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ. ਕਮਾਂਡੈਂਟ, ਪੀ.ਏ.ਪੀ., ਜਲੰਧਰ ਆਦਿ। (ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ. ਜੇ.)

ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕਦਮ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੇਸ ਨਿਯਮ 16.4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੇਸ ਹੈ। ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ, ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 311 ਦੇ ਉਪ-ਆਰਟੀਕਲ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਉਪ-ਆਰਟੀਕਲ (2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਰੈਂਕ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਰਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਕੁਝ ਅਰਥ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ

ਕਲਕੱਤਾ ਬਨਾਮ ਅਨਮਲ ਕੁਮਾਰ ਰਾਏ (6) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸਦੇ ਆਮ ਅਰਥ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਨਸਿਫ਼ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅੱਠ ਸਥਾਨ ਹੇਠਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੈ। ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਦੇਖਿਆ, -

"ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 311 (2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਹੀ ਕਾਡਰ, ਅਰਥਾਤ, ਅਧੀਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨ ਗੁਆਉਣਾ, ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ 'ਰੈਂਕ', ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਕਸਫੋਰਡ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਰੈਂਕ' ਦਾ ਅਰਥ 'ਰੈਕਟਿਵ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਸਥਾਨ' ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ 'ਰੈਂਕ' ਅਤੇ ਸਮੀਕਰਨ 'ਰੈਂਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 311(2) ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਸੇਵਾ ਦੇ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਦਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਹੈ।

(6) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1962 ਈ.ਸੀ. 1704

646

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 1

ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਦੰਰਭ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ, 'ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਨਸਿਫ਼ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਇੱਕ ਮੁਨਸਿਫ਼ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸੇ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਇੱਕੋ ਰੈਂਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਥਾਨ ਗੁਆਉਣਾ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ, ਪਰਸੋਨਲ ਅਫਸਰ, ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ, ਮੈਸੂਰ ਬਨਾਮ ਐਸ. ਰਾਘਵੇਂਦਰਚਾਰ, (7) ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਉਪ-ਅਨੁਛੇਦ (2) ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 'ਰੈਂਕ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਵਿੱਚ ਦੇ ਸਥਾਨ ਗੁਆਉਣ ਅਤੇ ਦੇ ਕਦਮ ਗੁਆਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਸਮੇਂ-ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਕੇ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਹੈਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਹੈਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਘਟਾ ਕੇ ਜਾਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਦੇ ਕਦਮ ਘਟਾ ਕੇ ਉਹ ਹੈਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਦਾ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸਮੇਂ-ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਦੇ ਕਦਮ ਘਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਨੀਵਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 16.4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਅਧੀਨ ਉਸਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਉਪ-ਆਰਟੀਕਲ (2) ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦਰਜੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ, ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਪੰਡਿਤ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਹ 1) ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1934 ਦੇ ਨਿਯਮ 16.4, ਖੰਡ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਕਟੌਤੀ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ (7) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1966 ਐੱਸ.ਸੀ. 1529,

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਾਂਡੈਂਟ, ਪੀ.ਏ.ਪੀ., ਜਲੰਧਰ ਆਦਿ। (ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ. ਜੇ.)

ਇਸ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਸੀ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਸੀ) ਸਿਰਫ਼ 'ਗਰੇਡਡ ਰੈਂਕ' ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਿਠੀਕ ਕਿ ਉਸਦਾ ਇੱਕ 'ਗਰੇਡਡ ਰੈਂਕ' ਸੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗ੍ਰੇਡ ਜਾਂ ਸਮਾਂ-ਸਕੇਲ ਸਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਨਿਯਮ 16.4 (1) ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਸੀ) ਵੀ ਉਸਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਸੀ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ 'ਕਟੌਤੀ' ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ 'ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ' ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2), ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

#ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਦੁਆਰਾ: ਅਮਨਦੀਪ ਸੂਦ